

Јубилеј горхулу шејдир

Бу ил 60 јашы тамам олмуш бəстəчи Емин Сабитоғлу белə дејир

● Т.РАФАИЛОВА,
А.НАЧЫЈЕВА

С он 3 или Емин Сабитоғлу əсасən Истанбулда јашајыр, орада Истанбул Техники Университетинин "Турк Мусигиси Консерваторијасы"нда профессор ишлəјир. Дəрсдən азад вахтларында исə Бакы үчүн мусиги бəстəлəјир. Бəстəкарын бу дəфəки кəлиши дə Мусигили Комедија Театрында онун Чаһанкир Мəммədовун либреттосу əсасында јаздығы "10 мин доллар кеф" опереттасынын тамашаја гојулмасы илə бағлы иди.

О, 7 мусигили комедија, 21 бəдии филмə мусиги, 600-ə јакын маһны бəстəлəмишдир. Инди исə јакынлашмағда олан 60 иллик јубилејини бир аз горху илə кəзлəјир.

- Дејə билəрсинизми, һарада - Бакыда јохса, Истанбулда ишлəмэк Сизи даһа чох гане едир?

- Елə Бакыда да јакшыдыр, Истанбулда да. Əлбəттə, ора башга өлкəдир, анчаг Азəрбајчана дост вə јакын дијардыр. Дил манəəsi јохдур, мən тəлəбəлэрлə јары Азəрбајчан, јары туркчə јакшы дил талырам.

Анчаг орада тəсисл системи бир гəдэр башга чүрдүр. Бəлкə дə бу сизи һəрəтлəндирəчək, лəкин Туркијəнин Европа типли консерваторијаларында турк мусигисини нəинки өрнəмирлэр, һəттə бу, јасаг едилмишдир. Турк консерваторијаларында исə тəкчə турк мусигиси дејил, классик Гəрб мусигисини дə тəдрис едирлэр. Онлар бизим Азəрбајчан мусигиси илə дə јакшы танышдырлар. Мən орада бир нечə курс апарырам: композисија, мусиги тəһлили, оркестр мəһарəти вə Азəрбајчан мусигиси тарихи.

- Бакы, јакхуд Истанбул консерваторијасында дəрс демəјин Сизин үчүн фəрги вармы?

- Мən тəлəбəлəрдən чох разыјам. Əлбəттə, онлар бизимкилəрдən фəрғлəнир, һазырлыг сəвијəси ашағдыр, анчаг бунун əвəзиндə онлар билеклэрə чох чан атырлар, мəшғəлэрлэр даһа интизамла кəлирлэр.

- Мусиги дə јазырсыныз, јохса тəкчə дəрс дејирсиниз?

- Мəшғəлəлəрдən азад вахтларында Бакы үчүн ишлəјирəm. Бу 3 илдə "һəm зијарət, һəm тичарət" кинофилминə мусиги бəстəлəмиш, ики оперетта јазмышам: Витали Колмановскинин "Бир дəфə Багдадда" либреттосу əсасында јаздығым оперетта театрда тамашаја гојулмушдур, Чаһанкир Мəммədовун либреттосу əсасында ишлəдирим "10 мин долларлыг кеф" адлы икинчи оперетта исə нобябрын əвəллəриндə тамашаја гојулачак, һазырда мəшғəлэр кедир.

Бундан башга, Сəмəd Вурғунун "Фəрһад вə Ширин" пјесинин тамашасы үчүн мусиги бəстəлəмишəm. Инди исə Азəрбајчан əдəбијаты классикинин драм əсəри əсасында

јазачағым опера үзəриндə ишə башлајырам.

- Бəс турклэр үчүн һансыса сифаришлэр јеринə јетирисинизми?

- Туркијə мусиги алəминə дахил олмағдан өтрү иллэр кəрəкдир. һəрчəнд һələ мən Бакыдан кетмəмишдən əввəl орада турк артистлəринин ифасында мəним 50-јə јакын маһным сəслəнирди. Бунлар арасында Никар Рəфибəјлинин сəзлəринə јаздығым кениш јайылмыш "Алакəзлүм" маһнысы да вар. Ону Мүшəррəф Акај ифа едир. Анчаг əксəр һалларда маһныларым башга адлар алтында охунур, бə'зən сəзлəрини дəјиширлэр.

- Мүəллифик һуғуғлары һағғында ганун биздə һələ гүввəјə минмəјиб, лəкин Туркијədə јəгин бу ганун артыг фəалијəтдəдир.

- Бəли, лəкин мəһкəмə арашдырмалары узун сүрүр. Јери кəлмишкən, турклэр башга Азəрбајчан бəстəкарларынын маһныларыны да ифа едирлэр. Мəсələn, Чаваншир Гулијевин, Елдар Мансуровун маһныларыны. Мəһкəмэлэр иллэрлə давам едир вə мүəллифлэр өз һағғыны ала билмир.

- Харичдə јашајан бакылыларын бəзилəri дејир ки, онлар үчүн вəтəндə јарадычылығда мəшғул олмағ даһа асандыр, дикəрлери јашајыш јеринин о гəдэр дə бəјүк əһмијəтинин олмадығыны сəјлəјирлэр. Сиз нə фикирдəсиниз?

- Əлбəттə, инсан вəтəнин һəсрəтини чəкир, амма мən илин 3-4 айыны Бакыда кечирирəm. Орада да чохлу бакылылар вар, тез-тез унсијəтдə олуруғ. Мən чох вахт Истанбул опера сынын баш дирижору Елшад Бағыровла кəрүшүрəm. О, артыг 10 илди ки, Туркијədə ишлəјир. һəттə Туркијəнин вəтəндəшлиғыны да алыб. Дирижор Рамиз Мəликаслановла да кəрүшүрəm, биз онунла достуғ. Əтən ил танынмыш бизнесмен Маһмуд Мəммədовла "Дунја азəрбајчанлыларынын култүр дəрнəји вə дајанышма дəрнəји" тəшкилатыны јаратмышдығ. Мən дə оранын үзүјүм. Биз Новруз бајрамы, Мүстəгиллик күнү кими бајрамлары гəјд едирик.

Бир сəзлə, Истанбулда мəним иш шəраитим олдуғча јакшыдыр. Бундан əлава, пешим елəдир ки, вахтынын чохуну тəклидкə кечирирəm.

Инди Туркијədə јашајан Азəрбајчан мусигичилəриндən бүтөн бир симфоник оркестр јаратмағ олар. Онларын əксəријəти Анкарада јашајыр. Истанбулда нисбəтən аздыр. Бурсада, Трабзонда, Əдирнəдə дə содашларымыз вар. Үмумијəтлə, азəрбајчанлылар Туркијəнин һəр јеринə сəпəлəнмишлэр. Анчаг куман едирəm ки, һамымыз Бакыја гајыдачағы. Бизим гəлбимиз һəмишə бураја бағлыдыр.

- Игтисадийат кеч-тез мəчрəја дүшəчək. Бəс мəдəнијəти дə бəрпə етмэк мүмкүн олачағмы?

- Мən һəмишə бу фикирдə олмушам ки, Азəрбајчанын мəдəнијəт, хусусилə мусиги, əдəбијат, рəнкарлыг саһəсиндə кечдији јол совет һакимийəтинин бəјүк хидмəтидир. Вə əлбəттə, инди вəзијəт чох чəтиндир, фактик олараг биз јалныз топланмыш наилијəтлэрлə кифајəтлəнирик. Анчаг мən инанырам ки, бу, мүвəггəти һалдыр.

- Ахар суја ики дəфə кирмэк олмаз. Ејни илə совет системини дə гəјтармағ мүмкүн олмаз. Бəс Сиз нечə билирсиниз, мəдəни гуручулудга Туркијəнин тəчрүбəсиндən нə исə əхз едə билəрикми?

- Онларда олдуғча сəрт капиталист системи фəалијəт кəстəрир, бу исə инсаны чох ишлəмəјə мəчбур едир. Биздə мөвчуд олан һəвəс-лəндирмə системи јохдур. Лəкин ишлəјən мəдəнијəт хадимлери өз əмəји мугабилдə чох јакшы мəвачиб алыр, һəрчəнд, дөвлəт дотасијалары јалныз опера театрлары, симфоник оркестрлэр вə хор үчүн айрылыр. Театрлар кəлдикдə исə, тутак ки, 100 театрдан максимум 3-4-ү дөвлəт театрыдыр, галанлары өзəl вə-сайтлэр һесабына фəалијəт кəстəрир.

- Биздə чохлары бу фикирдəдир ки, Туркијə естрадасынын сəвијəси чох ашағдыр?

- Хəјр, мən бунунла разылаша билмэрəm. Мəкəр сиз Туркијə телеканалларына бахмырсыныз? Онларын клиплəринин сəвијəсини кəрмүрсүнүзмү? Һə, даһа бир мəғам. Туркијə телевизијасы илə (онларын өзлəринин 23 каналы вар) неч вахт əчнəби мусиги клиплери нүмајыш етдирилмир, јалныз өз клиплəрини кəстəрирлэр. Харичи естрадаја үстүнлүк вəрəнлэр кабел телевизијасына баха билэр. Бу мə'нада онлар вəтəнпəрвəрдирлэр вə өз милли инчəсəнəтлəрини горујурлар.

- Əкəр Сизə суал вəрсəлэр ки, мусигинизин əсас компоненти нəдир, нечə чаваб вəрəрсиниз?

- Инсанијəт вə јадда галан һавалар. Инди мən опера јазырам, о да муглэг мелодик, аһəнклар олачак.

- Бир нечə ил өнчə "өз һəјəтыныз бардə нечə мусиги јазардыныз" суалына чаваб олараг демишдиниз ки, јəгин ки, бу, гəмли мусиги оларды. Фикриниз дəјишибми?

- Хəјр, һəјəт бүтүн əјлənчəлэрə бахмајараг, өз-өзлүјүндə олдуғча кəдэрли бир мəшғулијəтдир. Дүздүр, мəним оперетталарым адəтən шəн олур, анчаг мусигимдə лирика даһа үстүндүр, чүнки һəјəтда кəдэр даһа чохдур.

- Лəкин белə бир фикир вар ки, əксəрən, инчəсəнəт адамлары вахтларыны шəн кечирирлэр...

- Мүхтəлиф јашларда һəјəт мүхтəлиф чүр гурулуғ. Сизин дедијиниз кənчлијə аиддир. Инсан јаша долдуғча бүтүн бунлар арха плана кечир, чүнки инсан баша дүшүр ки, кетдикчə өмрүнүн сонунда даһа аз галыр, буна кəрə дə вахтдан даһа сəмэрəли истифадə етмəјə чалышыр. Бу ил мəним 60 јашым тамам олур. Республика Сарајында кечə кечирилмəsi нə-зəрдə тутулур, орада мəним мусигим сəслəнəчək. Һə исə, мən һəмин кечəјə бəјүк һəјəчан вə горху илə һазырлашырам. Јубилеј јаман горхулу шејдир.

ЈЕНИЛИКЛƏР

"Азəрбајчан дунјасы" галерејасынын икинчи мəртəбəсиндə Акиф Əскəровун јаратдығы кичик һəјкəллэр нүмајыш етдирилир. Үмумијəтлə, сон вахтлар һəјкəлтəрəшларын кичик формалы əсəрлэр јаратмаға марағлары артмышдыр. Өзү дə бу, ола билсин, онларын даһа чох алынмасы илə дејил, һəm дə естетик дəјəрлəрин дəјишмəsi илə изаһ олунур. Абидəлэрə дөвлəт сифаришлəринин олмадығы шəраитдə һəјкəлтəрəшлиг өз əсл мə'насына гајыдыр вə пластиканын камера формасы кими сənəтсəвəрлəрдə мараг доғурур.

Ичтимаи катаклизмлэрə бахмајараг инчəсəнəтə мараг əбəдидир. Кənч рəссам Вағиф Солтанын октябрын 7-дə миниатүр мəркəзиндə ачылан илк фəрди сəркиси буна сүбүтдур. Мүтəхəссислəрин фикринчə, Вағифин рəнкарлыг əсəрлери илк өнчə фантазија боллуғу, елəчə дə классизмə мєјли илə диггəти чəлб едир. Бизим мүчəррəd инчəсəнəтə мєјлин күчлү олдуғу зəмənəмиздə кənч рəссамын бу марағы диггəти хусуси илə чəлб едир.

Бир сыра мугəннилэр бизим үчүн сənəт олмағдан чох, тарихин өзүдүр. Лүдмила Зыкина да кənч нəсил үчүн мусигидən чох кечмишин өзүдүр. Лəкин онун да өз пəрəстишкарлары вар. Һəттə онун јарадычылығынын пəрəстишкарлары олмајанлар белə, е'тираф едирлэр ки, онун елə тək бирчə тарихə дүшмəsi нəинки истə'дадлы сənəтчи, һəm дə бир шəхсијəт олдуғундан хəбэр вєрир. Бу күн ССРИ халг артисти Лүдмила Зыкина Республика Сарајында охујачағдыр.

Мүəллим күнү мунасибəтилə тəсисл ишчилери вə шакирдлəрин хəјријəт фонду хəјријəт концерти тəшкил етмиш, бурада Азəрбајчан естрадасынын ən мəшүр артистлери иштирак етмишлэр. Онларын арасында Брилјант Дадашова, Сəмəd Сəмədов, Јашар Сəфəров, өз шоу-группу илə бирликдə Ариф Нуријев вə башгалары да вар иди. Јери кəлмишкən, "тојлар кралы" С. Сəмədов шəхсən өз тəрəфиндən фонда үч əдəd "Супра" телевизору бағышламышдыр.

Кənч Тамашачылар Театры өз јени мөвсүмүнү премјера илə ачыр. Бу күн 13.30-да онун сəһнəсиндə илк дəфə олараг А.Антоколскинин "Лүска, шир гызы" тамашасы кəстəрилəчək. Гурулушчу режиссор Аґакиши Казымов, рəссам Сəбинə Сүлєјманова, бəстəчи Ариф Чаһанкировдур. Елə һəмин күн, үч саат сонра театрын јарадычы коллективи тамашачыларын мугəкимəсинə даһа бир тамаша, Əһмəd Оручоғлунун лирик комедијасы əсасында "Шəрин севкиси..." тамашасын тəгдим едəчəkдир.

Базар ертəsi Бакы Ичра һакимийəтинин бинасында МДБ өлкəлери Бєјнəлхалг Мє'марлар Иттифағлары Ассосиасијасынын конфрансы өз ишинə башлајачак. Конфрансда МДБ өлкəлери мє'марлар иттифағларынын сəдрлери вə бу өлкəлəрин пəјтахтларынын баш мє'марлары иштирак едəчəkлэр. Мүстəгиллик əлдə едилдикдən сонра мєјдана чыхан проблемлэр, биналарын кəзəллəшдирилмə шəртлери вə МДБ-нин пəјтахт шəһəрлери баш мє'марлары шурасынын јарадылмасы мугəкирə мөвзусу олачағдыр.

Бу күндən е'тибарən Чин Халг Республикасынын тугу жоу əјалəти маһны вə рəгс ансамблынын Азəрбајчанда гастроллары башланыр. Ансамбл Бакы, Шəки, Кənчə вə Нефтчала шəһəрлəриндə концертлэрлə чыхыш едəчəkдир. Ансамблдын гастроллары Азəрбајчан вə Чин арасында мəдəнијəт саһəсиндə бағланмыш икитəрəфли сазис əсасында һəјəтə кечириллр...

Рəшид Бєһбудов адына Маһны Театрында бу күн ахшам кənч мугəмчыларын Мугам Театры тəрəфиндən кечирилən мусабигəсинин јекун концерти олачағдыр. Мусабигə 8-12 вə 13-16 јашларында олан јенијəтмэлэр арасында кечирилмишдир.

"Ајна" вə "Туран"ын материаллары əсасында

БАКЫДА АМЕРИКА УНИВЕРСИТЕТИ
 Бакыда Америка Университети - тəкчə биринчи дərəчəли университет тəсисли-дејил, елəчə дə

- * ушағлар вə бəјүклэр үчүн 5-7 нөфэрлик группларда, тəдрис материалы илə тə'мин едилмэклə хусуси олараг һазырланмыш програмлар үзрə инкисис, алман вə испан диллəринин 10 һəфтəлик данышыг (һəфтəдə 2 дəфə) вə 15 һəфтəлик (һəфтəдə 4 дəфə) интенсив өјрнəмə курслары
- * компүтер савады вə мөнечмент курслары
- * ТОЕФЛ һазырлығы вə тəһвили
- * Америка Университетинин НИКН-СЧНООЛ-на дахил олмағ үчүн 7-8 синиф шакирдлəринин тренинги
- * беш јашындан шакирдлəрин ибтидаи мəkтəбə (Примарј Счһоол) гəбулу демəкдир.
- * Бүтүн курсларда тəдриси АБШ-да тренинг кечмиш јүксək дərəчəли мүəллимлэр вə АБШ-дан кəлмиш педагоғлар орижинал програмлар əсасында апарырлар.
- * Курсу битирдикдə сертификат вєрилик. Мəшғəлəлери мүəллимлэр Университетин бинасында апарырлар.

Үнван: Бакы, Нијази күч., 11 Телефонлар: 92-89-51, 92-11-31